

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11459/2025
04.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Радославе Мађаров, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владислав Костић адвокат из ..., против тужене Компанје „Дунав осигурање” а.д.о. Београд-главна филијала осигурања Врање, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гж 945/24 од 11.04.2025. године, у седници већа одржаној дана 04.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гж 945/24 од 11.04.2025. године.

ДЕЛИМИЧНО СЕ ПРЕИНАЧУЈЕ пресуда Вишег суда у Шапцу Гж 945/24 од 11.04.2025. године тако што се одбија као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Шапцу П 941/21 од 20.03.2024. године у усвајајућем делу другог става изреке.

У преосталом делу ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Вишег суда у Шапцу Гж 945/24 од 11.04.2025. године, одбија се као неоснована.

Свака странка сноси своје трошкове целокупног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П 941/21 од 20.03.2024. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да по основу нематеријалне штете због претрпљеног страха исплати тужиоцу износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.03.2024. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да за састав одштетног захтева у мирном поступку исплати тужиоцу износ од 6.000,00 динара са законском затезном каматом од 11.12.2020. године до исплате, док је одбијен захтев тужиоца за исплату законске затезне камате од 14.02.2020. године до 10.12.2020. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка исплати тужиоцу износ од 101.830,00 динара са законском затезном каматом

од извршности пресуде до исплате, док је захтев за накнаду трошкова поступка преко досуђеног па до укупно траженог износа од 221.350,00 динара одбијен.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гж 945/24 од 11.04.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Шапцу П 941/21 од 20.03.2024. године у првом ставу изреке тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени на исплату накнаде нематеријалне штете за претрпљени страх у износу од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.03.2024. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Шапцу П 941/21 од 20.03.2024. године у другом ставу изреке тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени на исплату износа од 6.000,00 динара на име састава одштетног захтева у мирном поступку са законском затезном каматом од 14.02.2020. године до исплате. Ставом четвртим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Шапцу П 941/21 од 20.03.2024. године у обавезујућем делу трећег става изреке, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 101.830,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да на име трошкова жалбеног поступка исплати туженој износ од 6.680,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавио ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, о посебној ревизији тужиоца у овом спору потребно је одлучивати ради уједначавања судске праксе, због чега је на основу члана 404. ЗПП, одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је тужиочева ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничком стању, тужилац је био учесник саобраћајног удеса. У том удесу тужилац није задобио телесне повреде. Вештачење интензитета и дужине трајања претрпљеног страха, у недостатку медицинске документације о последицама саобраћајног удеса на тужиочево психичко стање, извршено је на основу клиничког искуства и праксе вештака. Тужилац је, на основу мишљења вештака, у штетном догађају могао претрпети акутну реакцију на стрес која траје од неколико минута до 24 сата – максимално 72 сата, односно примарни страх јаког интензитета због животне угрожености у тренутку удеса и секундарни страх јаког интензитета у трајању од 2-3 сата, али не дуже од тога јер је реална претпоставка да би се у другачијој ситуацији јавио на преглед психијатру или психологу. Секундарни страх средњег интензитета трајао је 24 сата а слабог седам дана, и код просечне особе огледао се као неки вид психичког дискомфора, стрепње и анксиозности. Пошто тужилац није користио лекове за смирење, вештак је закључио да је степен страха био подношљив, односно благ, а страх од вожње аутомобилом који тужилац помиње је

специфична фобичност која је потпуно природна појава код свесних и одраслих особа и има објективне и реалне основе, зато што возња аутомобилом носи животни ризик и одређену стрепњу и обазривост. Тужилац је поднео туженом захтев за накнаду материјалне штете на возилу и нематеријалне штете за претрпљени страх. У том поступку тужиоца је заступао пуномоћник-адвокат, који је саставио одштетни захтев и од туженог тражио накнаду трошкова за његов састав у износу од 6.000,00 динара. Тужени је у вансудском поступку надокнадио тужиоцу материјалну штету (умањену за 50%), али му није платио накнаду тражене нематеријалне штете и трошкова састава одштетног затхева.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев. По становишту тог суда, заснованом на члану 178. став 3. и члану 200. Закона о облигационим односима, претрпљени страх утврђен вештачењем оправдава досуђивање правичне новчане накнаде у износу од 30.000,00 динара, као и накнаду трошкова за састав одштетног захтева туженом осигуравачу.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, тужилац нема право на накнаду штете за страх јер његова јачина и трајање то не оправдава, а претрпљени страх није изазвао поремећај у његовом психичком стању. Захтев за накнаду материјалне штете у висини трошкова састава одштетног захтева другостепени суд је одбио са образложењем да се ти трошкови остварују као део парничних трошкова, сходно члану 150. став 1. ЗПП, али да тужилац у овом поступку није успео у спору.

По оцени Врховног суда, тужиоцу припада право на накнаду трошкова за састав одштетног захтева који је тужени – осигуравач одбио да му плати у поступку вансудског обештећења за штету насталу у саобраћајном удесу, чији је учесник био лице осигурано од одговорности за штету код туженог.

Законом о обавезном осигурању о саобраћају („Службени гласник РС“ бр. 51/09...7/13), поред осталог, прописано је: да је власник моторног возила, односно учесник у саобраћајној незгоди дужан да одговорно друштво за осигурање обавести о саобраћајној незгоди у року од 15 дана од дана када се саобраћајна незгода догодила (члан 23.); да потраживање по основу осигурања од аутоодговорности оштећено лице остварује подношењем одштетног захтева непосредно друштву за осигурање (члан 24. став 1.); да ако друштво за осигурање не достави образложену понуду за накнаду штете, односно обавештење из члана 25. став 5. тог закона у року од 90 дана од дана пријема одштетног захтева, односно не исплати малу штету у року из члана 27. тог закона, оштећено лице може поднети тужбу суду и о томе обавестити Народну банку Србије (члан 24. став 3.).

Следствено изложеном, оштећени је пре подношења тужбе дужан поднети захтев осигуравајућем друштву за накнаду штете, који представља процесну претпоставку за подношење тужбе суду у случају да му осигуравач у роковима из члана 24. став 1. наведеног закона не да образложену понуду, односно накнади малу штету. Оштећени и у том поступку има право на правну помоћ коју пружа адвокатура, због чега има право на накнаду за састав одштетног захтева у висини предвиђеној адвокатском тарифом, уколико га је у том поступку заступао пуномоћник који је адвокат. На то право оштећеном нема утицаја чињеница изнета у тврдњи тужене да тужиоцу није била нужно потребна правна помоћ јер постоји образац захтева који је он

могао и сам поднети. Ни околност да тужилац није успео у спору за накнаду штете за претрпљени страх нема значаја за његово право на накнаду трошкова одштетног захтева, с обзиром да је у том поступку њему делимично исплаћена накнада материјалне штете на возилу.

Наводи ревидента да је другостепени суд погрешно применио материјално право при одлучивању о захтеву за накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх, по налажењу Врховног суда нису основани.

Из одредбе члана 200. став 1. Закона о облигационим односима следи да се правична новчана накнада за страх досуђује у зависности од његовог интензитета и дужине трајања. Зато се правична новчана накнада за тај вид нематеријалне штете може досудити ако је страх био интензиван и дужег трајања. Ако је интензивни страх кратко трајао, накнада се може досудити, ако је у дужем временском периоду нарушена психичка равнотежа оштећеног.

Интензитет и дужина трајања примарног страха, (у тренутку удеса) и секундарног страха (јак 2-3 сата), средњи (24 сата) и слаб (седам дана), како то правилно закључује и другостепени суд, не оправдава досуђивање правичне новчане накнаде. По мишљењу вештака, степен страха је био подношљив-благ, а тужиочева психичка равнотежа није била нарушена у дужем временском периоду-акутна рекација на стрес, о којој не постоји медицинска документација, траје најдуже 72 сата.

Из тих разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом, а на основу члана 414. став 1. тог закона као у трећем ставу изреке.

Делимичан успех тужиоца у спору утиче на одлуку о трошковима целокупног парничног поступка, утолико што сагласно члану 153. став 2. ЗПП свака странка сноси своје трошкове поступка у целини, због чега ја на основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено као у четвртом ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић